

КОЛЕГІЯ МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Р І Ш Е Н Н Я

25.06.2009
Протокол N 7/2-4

Про затвердження Концепції національного виховання студентської молоді

Заслухавши та обговоривши інформацію директора департаменту вищої освіти Болнобаш Я.Я. про Концепцію національного виховання студентської молоді та враховуючи необхідність його поліпшення як невід'ємної складової системи національного виховання громадянина України, колегія **У Х В А Л Ю Є**:

1. Затвердити **Концепцію** національного виховання студентської молоді, що додається.
2. Департаменту вищої освіти (Болнобаш Я.Я.) спільно з Інститутом інноваційних технологій і змісту освіти (Удод О.А.) за участю громадських організацій у двотижневий строк розробити План дій щодо реалізації Концепції національного виховання студентської молоді.
3. Керівникам вищих навчальних закладів I-IV рівнів акредитації:
 - 3.1. Забезпечити реалізацію Концепції національного виховання студентської молоді шляхом розроблення практичних заходів, спрямованих на досягнення мети, визначеної цією Концепцією.
 - 3.2. Забезпечити широке оприлюднення Концепції та обговорення шляхів її реалізації серед студентів та викладачів за участю органів студентського самоврядування та громадськості.
4. Контроль за виконанням рішення колегії покласти на заступника Міністра Фінікова Т.В.

Голова колегії,
Міністр І.О.Вакарчук

Додаток
до рішення колегії МОН
25.06.2009
протокол N 7/2-4

КОНЦЕПЦІЯ національного виховання студентської молоді

Загальні положення

Розбудова Української держави, відродження української нації потребують формування та впровадження відповідної Концепції національного виховання студентської молоді, яка має стати складовою частиною системи національного виховання громадянина України.

Роль держави у національному вихованні полягає в координації зусиль усіх інститутів суспільства, забезпеченні єдності та пріоритету загальнодержавних і національних інтересів. Національне виховання - це система поглядів, переконань, ідеалів, традицій, звичаїв, створена впродовж віків українським народом і покликана формувати світоглядні позиції та ціннісні орієнтири молоді, яка реалізується через комплекс відповідних заходів.

Відповідно на виклики сучасного світу має стати національне виховання студентської молоді, котра формуватиме ядро української інтелігенції на основі національної ідеї.

Національна ідея об'єднує й консолідує суспільство, сприяє виробленню активної життєвої позиції молодої людини, становленню її як особистості. Національний характер виховання полягає у формуванні людини як громадянина України незалежно від її етнічного та соціального походження, віросповідання та передбачає створення спільноти самодостатніх людей, які об'єднані національною ідеєю та оберігають свої цінності й свободи.

Глобальний простір, у який інтегрується наша студентська молодь, передбачає засвоєння надбань культури різних народів. Тому постає потреба в здатності студентської молоді до входження у світовий соціокультурний простір - за умови збереження української національної ідентичності.

Національне виховання має стати фундаментом становлення світогляду молодої людини, на якому формуються фахові знання та професійна відповідальність.

Принципи національного виховання

Національне виховання студентської молоді ґрунтується на таких **принципах**:

- демократичності - визнанні академічною спільнотою права кожного на свободу виявлення своєї творчої індивідуальності, усунення авторитарних методів виховання;

- гуманізації - створенні умов для особистісної самореалізації, формуванні людяної, щирої, доброзичливої, милосердної особистості;
- єдності навчальної та виховної діяльності - консолідації студентства та науково-педагогічних працівників у єдину академічну спільноту, об'єднану спільною мораллю та ідеями;
- послідовності, системності і наскрізності - привнесенні виховних аспектів у всі форми освітнього процесу, зв'язок виховання з життям, трудовою діяльністю народу та продуктивною працею;
- диференціації та індивідуалізації виховного процесу - врахуванні у виховній діяльності рівнів фізичного, духовного, психічного, соціального, інтелектуального розвитку студентів, стимулюванні їхньої активності та розкритті творчої індивідуальності;
- єдності теорії та практики - реалізації набутих студентами знань, умінь і навичок на практиці, включаючи самоврядну та громадську діяльність;
- природовідповідності - врахуванні багатогранної і цілісної природи людини, вікових та індивідуальних, соціально-психологічних особливостей студентів;
- пріоритету правової свідомості - вихованні поваги до конституційних прав та свобод людини.

Мета і завдання національного виховання

Головною метою національного виховання студентської молоді є формування свідомого громадянина - патріота Української держави, активного провідника національної ідеї, представника української національної еліти через набуття молодим поколінням національної свідомості, активної громадянської позиції, високих моральних якостей та духовних запитів.

Завданнями національного виховання студентської молоді є:

- формування національної свідомості, гідності громадянина, виховання поваги й любові до рідної землі й українських традицій;
- підготовка свідомої інтелігенції України, збереження інтелектуального генофонду нації;
- вироблення чіткої громадянської позиції, прищеплення молодим людям віри у верховенство закону, який є єдиною гарантією свободи;
- підняття престижу української мови в академічному середовищі, забезпечення і розвиток українськомовного освітнього простору;
- формування у суспільній свідомості переваг здорового способу життя, культу соціально активної, фізично здорової та духовно багатой особистості;
- створення необхідних умов для ефективного розвитку студентського самоврядування, виявлення його потенційних лідерів та організаторів;
- забезпечення високого рівня професійності та вихованості молоді людини, сприяння розвитку індивідуальних здібностей, таланту та самореалізації;
- плекання поваги до своєї alma mater, дотримання і розвиток демократичних та академічних традицій вищого навчального закладу.

Основні напрямки національно-виховної діяльності

Національно-виховна діяльність проводиться за такими **напрямами**:

1. Національно-патріотичне виховання:

- формування національної свідомості і відповідальності за долю України;
- виховання любові до рідної землі, її історії, відновлення і збереження історичної пам'яті;
- культивування кращих рис української ментальності (працелюбності, індивідуальної свободи, глибокого зв'язку з природою та ін.);
- виховання бережливого ставлення до національного багатства країни, мови, культури, традицій.

2. Інтелектуально-духовне виховання:

- розвиток пізнавального інтересу, творчої активності, мислення;
- виховання потреби самостійно здобувати знання та готовності до застосування знань, умінь у практичній діяльності;
- реалізація особистісного життєвого вибору та побудова професійної кар'єри на основі здібностей і знань, умінь і навичок;
- виховання здатності формувати та відстоювати власну позицію;
- формування особистісного світогляду як проекції узагальненого світосприймання.

3. Громадянсько-правове виховання:

- прищеплення поваги до прав і свобод людини та громадянина;
- виховання поваги до Конституції (254к/96-ВР), законів України, державних символів України;
- виховання громадянського обов'язку перед Україною, суспільством;
- формування політичної та правової культури особистості;
- залучення студентської молоді до участі у добровільних акціях і розвитку волонтерського руху.

4. Моральне виховання:

- формування почуття власної гідності, честі, свободи, рівності, працелюбності, самодисципліни;
- формування моральної культури особистості, засвоєння моральних норм, принципів, категорій, ідеалів суспільства на рівні власних переконань;
- становлення етики міжетнічних відносин та культури міжнаціональних стосунків.

5. Екологічне виховання:

- формування основ глобального екологічного мислення та екологічної культури;
- володіння знаннями та практичними вміннями раціонального природокористування;
- виховання почуття відповідальності за природу як національне багатство;
- виховання готовності до активної екологічної та природоохоронної діяльності.

6. Естетичне виховання:

- розвиток естетичних потреб і почуттів, художніх здібностей і творчої діяльності;
- формування у молоді естетичних поглядів, смаків, які ґрунтуються на українських народних традиціях та кращих надбаннях світової культури;
- вироблення умінь примножувати культурно-мистецькі надбання народу, відчувати і відтворювати прекрасне у повсякденному житті.

7. Трудове виховання:

- формування особистості, яка свідомо та творчо ставиться до праці в умовах ринкової економіки;
- формування почуття господаря та господарської відповідальності;
- розвиток умінь самостійно та ефективно працювати.

8. Фізичне виховання та утвердження здорового способу життя:

- виховання відповідального ставлення до власного здоров'я, здорового способу життя;
- формування знань і навичок фізичної культури в житті людини;
- забезпечення повноцінного фізичного розвитку студентів;
- фізичне, духовне та психічне загартування;
- формування потреби у безпечній поведінці, протидія та запобігання негативним звичкам, профілактика захворювань;
- створення умов для активного відпочинку студентів.

Шляхи реалізації та очікувані наслідки реалізації Концепції

1. Механізм виконання Концепції передбачає координацію зусиль Міністерства освіти й науки України, органів влади та місцевого самоврядування, професорсько-викладацького і студентського складу вищого навчального закладу, представників громадських організацій, засобів масової інформації.

2. Для ефективної реалізації Концепції при Міністерстві освіти і науки створюється Громадська рада, **основними завданнями якої є:**

- розроблення плану дій щодо реалізації положень Концепції;
- підготовка організаційно-методичного забезпечення, вивчення та узагальнення досвіду організації виховної діяльності у вищих навчальних закладах;
- організація і проведення науково-методичних конференцій, семінарів, круглих столів тощо;
- сприяння активному обміну теоретико-методологічними аспектами системи національного виховання, новими підходами, формами і методами виховної діяльності;

3. У вищих навчальних закладах **виховна діяльність:**

- координується Радою з організації виховної діяльності, котра складає план дій;
- включається до планів роботи структурних підрозділів;
- конкретизується у діяльності наставників (кураторів) академічних груп;
- розглядається на засіданнях педагогічних рад, вчених рад вищих навчальних закладів.

4. Особлива роль у виховній діяльності покладається на **органи студентського самоврядування**, серед основних завдань яких є підвищення ефективності навчально-виховного процесу, забезпечення виховання духовності та культури студентів.

5. Вищий навчальний заклад співпрацює з органами державної влади, місцевим самоврядуванням, громадськими організаціями.

Впровадження Концепції сприятиме розробленню та прийняттю нормативно-правових документів і дієвих програм роботи зі студентською молоддю.